

بررسی و تحلیل گروه مشاوران کیش

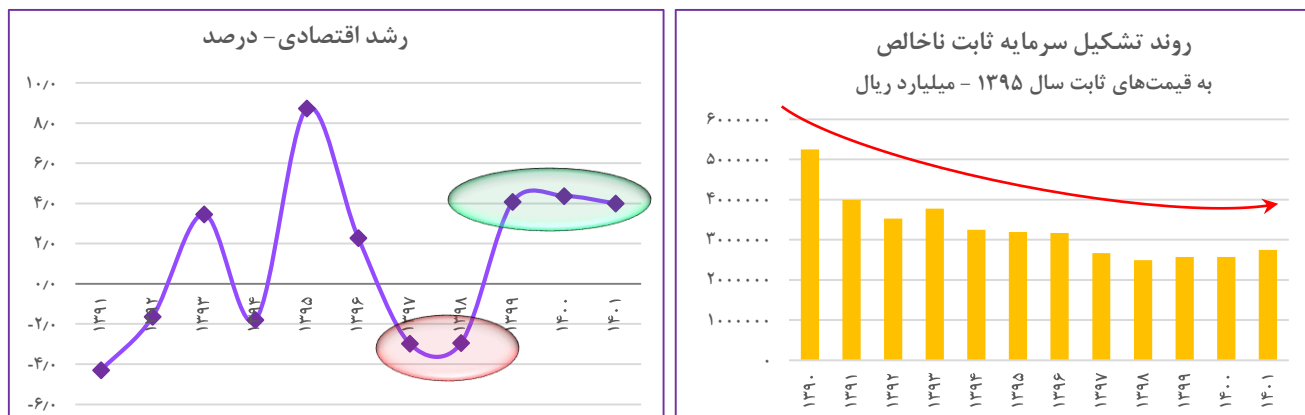
چشم‌انداز معدن و صنایع معدنی

۳۱ تیر ۱۴۰۲

اقتصاد ایران در یک نگاه

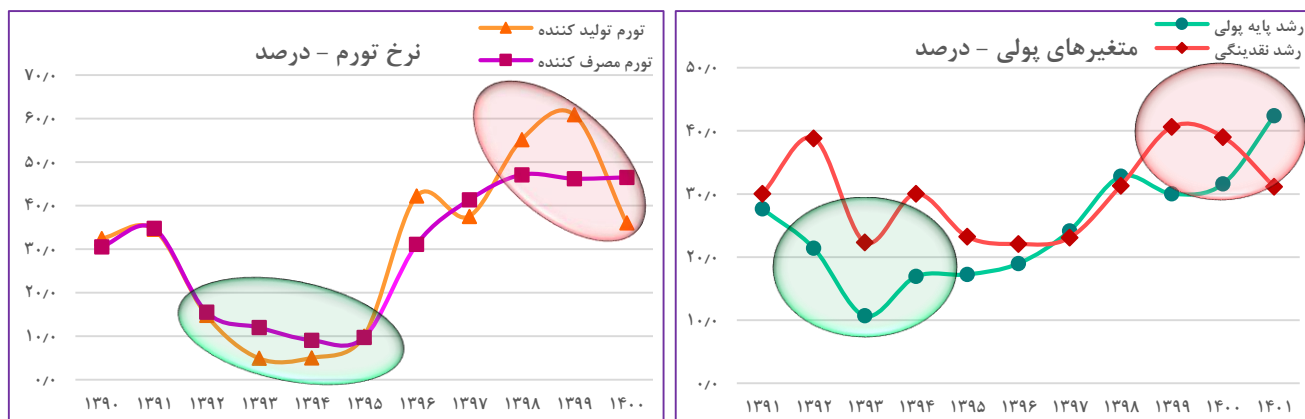
• رشد اقتصادی و تشکیل سرمایه

بر اساس آمارهای بانک مرکزی، رشد اقتصادی ایران در سال ۱۴۰۱ برای سومین سال متوالی مثبت و برابر با ۴ درصد برآورد شده است. اگر چه این آمار نشانه‌ای از خروج تدریجی اقتصاد از رکود عمیق سالیان گذشته است، اما برخی شواهد مربوط به متغیرهای پیش‌نگر مانند شاخص تولید شرکت‌های بورسی یا آمار تراکنش‌های بانکی، حاکی از آن است که روند خروج از رکود ممکن است چندان پایدار نباشد. روند تشکیل سرمایه ثابت، پس از یک دهه رکود، در سال ۱۴۰۱ با رشد مثبت و افزایش نسبی همراه بوده است؛ با این حال بازگشت تشکیل سرمایه به روند بلندمدت به سرمایه‌گذاری‌های گسترده نیاز دارد که آن نیز با محدودیت‌هایی مواجه است. به نظر می‌رسد این عامل، در میان‌مدت یکی از محدودیت‌ها و تنگناهای اساسی در رشد اقتصادی خواهد بود.

• تورم

مطابق آمارهای بانک مرکزی، تورم مصرف‌کننده در سال ۱۴۰۱ معادل ۴۶.۵ درصد بود. با توجه به اینکه تورم تولیدکننده به نوعی شاخص پیش‌نگر برای تورم مصرف‌کننده است، کاهش نرخ تورم تولیدکننده در سال ۱۴۰۱ می‌تواند تا حدودی چشم‌انداز کاهش تورم مصرف‌کننده در سال جاری را نشان دهد. از طرف دیگر، عامل اصلی تعیین‌کننده تورم در بلندمدت، رشد عرضه پول است. آمارها نشان می‌دهد رشد نقدینگی در نیمه نخست سال جاری کاهش یافته ولی رشد پایه پولی همچنان بسیار بالا است و ریشه آن نیز عواملی مانند ناترازی دولت و صندوق‌های بازنشستگی و نظایر آن است.

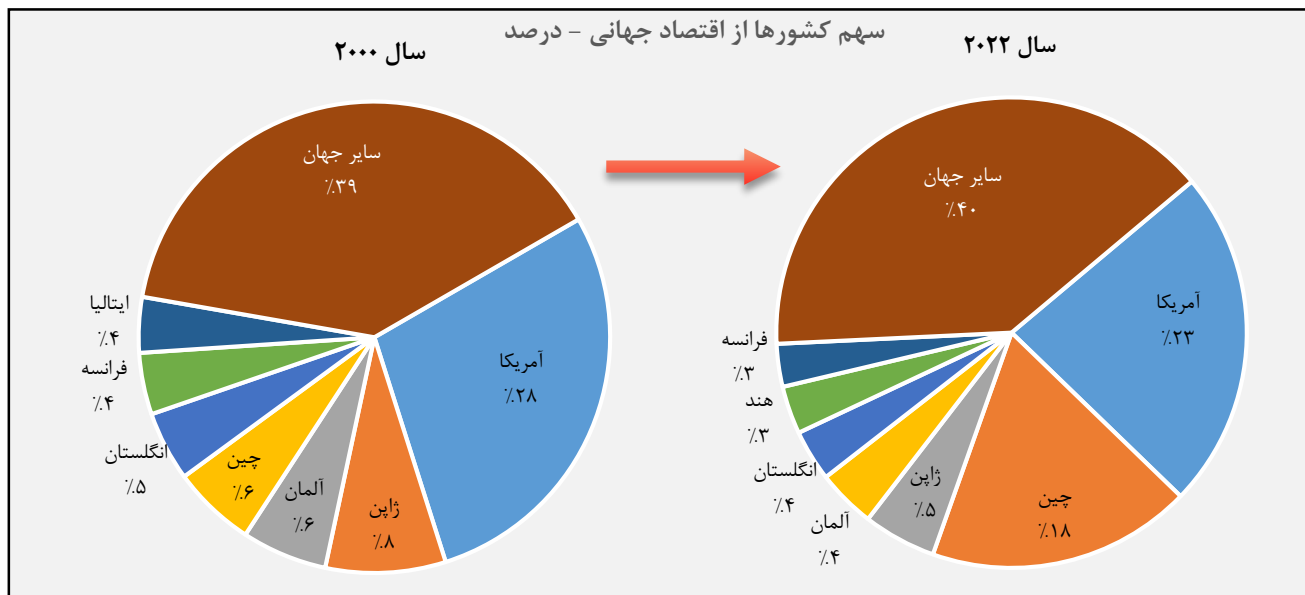
متغیرهای کلان اقتصاد ایران

۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	شرح
۴.۰	۴.۴	۳.۶	-۶.۵	رشد اقتصادی (درصد)
۶.۷	۰.۰	۲.۵	-۵.۹	رشد تشکیل سرمایه ثابت (درصد)
۳۱.۱	۳۹.۰	۴۰.۶	۳۱.۳	رشد نقدینگی (درصد)
۴۶.۵	۴۶.۲	۴۷.۱	۴۱.۲	تورم مصرف‌کننده (درصد)
۳۶	۶۰.۹	۵۵.۲	۳۷.۵	تورم تولیدکننده (درصد)

اقتصاد جهان در یک نگاه

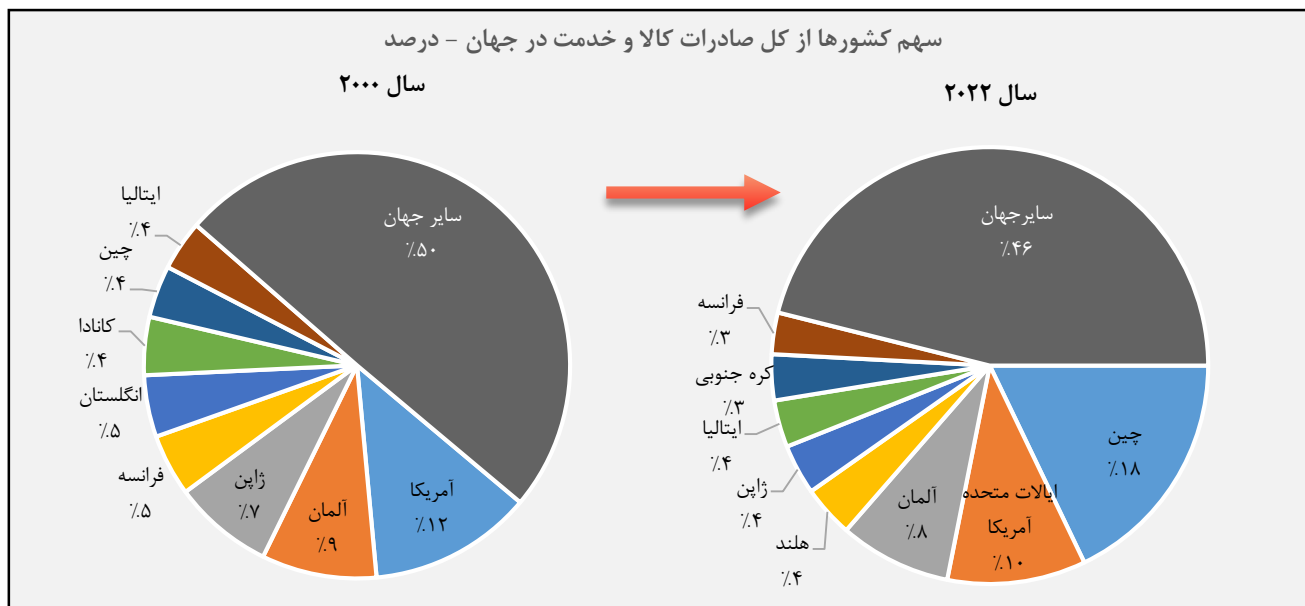
• بزرگترین اقتصادهای جهان

بر اساس آمار بانک جهانی، بزرگترین اقتصادهای جهان از لحاظ تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۲، به ترتیب کشورهای آمریکا، چین، ژاپن، آلمان، انگلستان و هند، بودند. در طی دو دهه گذشته، سهم آمریکا، ژاپن، آلمان و دیگر کشورهای اروپایی از تولید جهان کاهش یافته است. در مقابل سهم چین افزایش یافته و از ۶ درصد در سال ۲۰۰۰ به ۱۸ درصد در سال ۲۰۲۲ رسیده است. هند نیز از سیزدهمین اقتصاد جهان در سال ۲۰۰۰ به ششمین اقتصاد جهان در ۲۰۲۲ رسیده است. سهم ایران از کل تولید جهانی ۰.۵۳ درصد در سال ۲۰۲۲ بوده است.

• صادرکنندگان عمده جهان

بر اساس آمار تجارت TradeMap، در سال ۲۰۲۲، به ترتیب کشورهای چین، آمریکا، آلمان، هلند، ژاپن، ایتالیا، کره جنوبی و فرانسه، بزرگترین صادرکنندگان جهان بودند. در مجموع، سهم آمریکا، ژاپن و اروپا از صادرات جهان طی دو دهه گذشته کاهش یافته است. در مقابل سهم چین از کل صادرات جهان به ۱۸ درصد افزایش یافته است. شایان ذکر است چین بزرگترین مقصد وارداتی و بازار مصرف جهان است. ایران از کل صادرات جهانی تنها سهم ۰.۴۵ درصدی دارد.

عملکرد بخش صنعت و معدن

• رشد و سهم ارزش افزوده صنعت و معدن

اگر چه از سال ۱۳۹۹ رشد اقتصادی کشور مثبت شده، اما بررسی سهم بخش‌ها از رشد اقتصادی نشان می‌دهد طی این سال‌ها بخش خدمات سهم بالایی در رشد اقتصاد داشته است. این در حالی است که سهم بخش صنعت (تولید کارخانه‌ای) از رشد در طول سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱ کمتر از ۱ درصد بوده و سهم بخش معدن نیز کمتر از ۰٫۱ درصد بوده است. شایان ذکر است بخش خدمات حدود ۵۰ درصد اقتصاد را شکل می‌دهد. بنابراین، سهم بالای این بخش از رشد دور از ذهن نیست. بخش معدن نیز سهمی کمتر از ۱٫۵ درصد دارد. اما بخش صنعت با سهم حدود ۳۰ درصد از اقتصاد، نتوانسته متناسب با جایگاه خود از رشد اقتصادی سهم ببرد.

رشد ارزش افزوده بخش صنعت و معدن (درصد)

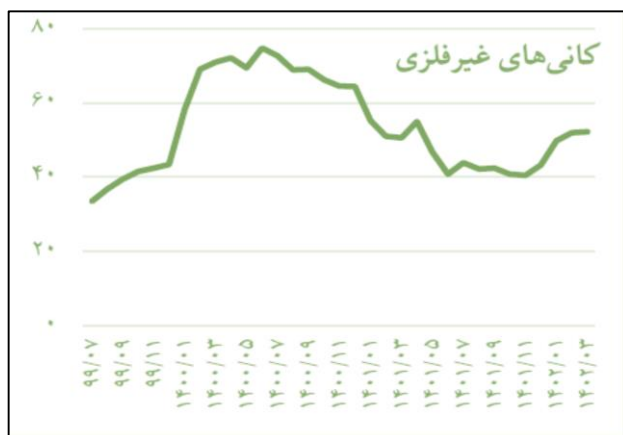
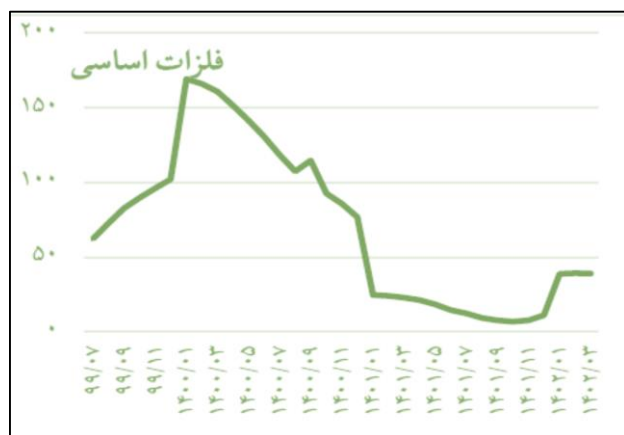
۱۴۰۱					۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	شرح
کل سال	فصل ۴	فصل ۳	فصل ۲	فصل ۱					
۴٫۰	۵٫۳	۴٫۹	۳٫۹	۱٫۹	۴٫۴	۳٫۶	-۶٫۵	-۵٫۴	رشد ارزش افزوده کل اقتصاد
۰٫۸۳	۲٫۳۳	-۱٫۷۳	۰٫۲۵	-۰٫۹۷	۰٫۳۶	۰٫۱۵	۰٫۰۷	-۱٫۳	سهم از رشد صنعت (ساخت)
۲٫۱۳	۵٫۰۵	۵٫۶۴	-۰٫۵۹	۲٫۵۴	۲٫۵۸	۲٫۵۷	۲٫۸۳	۰٫۴۵	سهم از رشد بخش خدمات
۰٫۸۲	۲٫۴۴	-۲٫۴۸	-۰٫۰۸	-۰٫۹۸	۱٫۱۴	۰٫۶۳	-۹٫۹	-۳٫۵	سهم از رشد نفت و گاز طبیعی
۰٫۰۱	-۰٫۰۷	-۰٫۱۶	۰٫۰۱	۰٫۰۵	-۰٫۰۳	۰٫۱۶	۰٫۰۷	۰٫۰۲	سهم از رشد معادن

• شاخص مدیران خرید صنعت

در سال جاری، طی ماه خرداد، شاخص مدیران خرید صنعت (شامخ صنعت) کمترین مقدار ۵ ماهه خود را از بهمن تا خرداد (به غیر از فروردین) ثبت کرده است. شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان نیز کاهش تقاضا در خرداد نسبت به اردیبهشت را نشان می‌دهد. این رکود در تقاضا باعث مزاد ظرفیت تولید در انبار شده است. به علاوه، شاخص موجودی مواد اولیه، گویای آن است که همچنان شرکت‌ها در زنجیره تأمین خود با نگرانی از عدم تخصیص و دسترسی به ارز مورد نیاز و بی‌ثباتی نرخ ارز روبرو هستند.

• تحولات قیمت فلزات اساسی و کانی‌های غیر فلزی

در سه ماهه نخست سال جاری، شاخص قیمت شرکت‌های بورسی گروه فلزات اساسی به ترتیب با رشدی معادل ۳۸٫۹، ۳۹٫۳ و ۳۹٫۱ درصد همراه بوده است. ارقام رشد شاخص قیمت شرکت‌های تولیدکننده کانی‌های غیرفلزی در فروردین، اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۲ به ترتیب برابر با ۴۹٫۹، ۵۲ و ۵۲٫۳ درصد بوده است.

• چالش‌های اصلی بخش صنعت و معدن

در خرداد ماه همزمان با افزایش مصرف برق کشور، مسئله قطعی برق همچنان یکی از چالش‌های مهم برای صنایع و شرکت‌ها است. علاوه بر آن، مشکلات ناشی از ثبت سفارش و تخصیص ارز جهت واردات مواد اولیه و تجهیزات مورد نیاز بخش معادن و صنایع معدنی، بر مشکلات این بخش افزوده است. تنگنای مالی و کاهش امکان دسترسی به نقدینگی به رغم افزایش هزینه‌های تولید نیز از جمله چالش‌های این بخش در دوره مورد بررسی بوده است.

مرور بازارهای جهانی

متوسط قیمت اقلام معدنی و فلزات

پیش بینی سال			عملکرد ماه	اقلام معدنی و فلزات
رشد	متوسط قیمت ۲۰۲۴	متوسط قیمت ۲۰۲۳	متوسط قیمت ماه July ۲۰۲۳	
- ۴,۳	۱۱۰	۱۱۵	۱۱۴	سنگ آهن (\$/dmt)
- ۵,۹	۸۰۰۰	۸۵۰۰	۸۴۷۷	مس (\$/mt)
+ ۲,۱	۲۴۵۰	۲۴۰۰	۲۱۶۰	آلومینیوم (\$/mt)
- ۳,۶	۲۷۰۰	۲۸۰۰	۲۴۰۵	روی (\$/mt)
- ۴,۸	۲۰۰۰	۲۱۰۰	۲۱۰۹	سرب (\$/mt)
- ۹,۱	۲۰۰۰۰	۲۲۰۰۰	۲۱۰۹۱	نیکل (\$/mt)
+ ۲,۱	۲۴۵۰۰	۲۴۰۰۰	۲۸۷۴۳	قلع (\$/mt)
- ۷,۹	۱۷۵۰	۱۹۰۰	۱۹۵۱	طلا (\$/toz)
+ ۵	۱۰۵۰	۱۰۰۰	۹۵۰	پلاتین (\$/toz)
- ۴,۳	۲۲	۲۳	۲۴	نقره (\$/toz)
- ۲۲,۵	۱۵۵	۲۰۰	۱۴۰,۶	زغال سنگ - استرالیا (\$/mt)
+ ۲,۴	۸۶	۸۴	۸۰,۱	نفت خام - برنت (\$/mt)
- ۱۱,۱	۱۶	۱۸	۱۲,۵	LNG - ژاپن (\$/mmbtu)
- ۱۰,۵	۱۷	۱۹	۹,۵	گاز طبیعی - اروپا (\$/mmbtu)

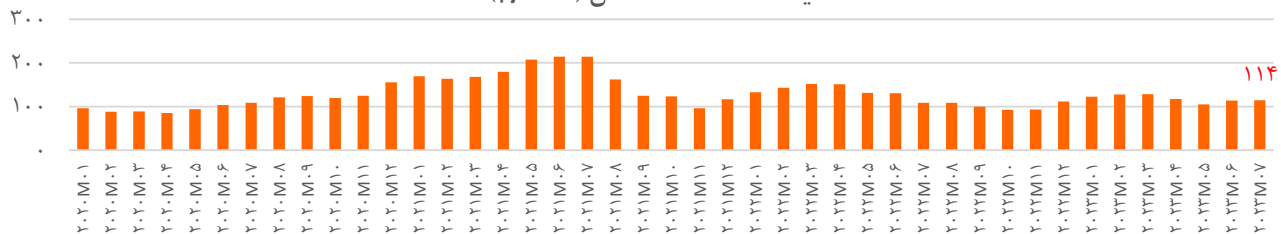
منبع: بانک جهانی

شاخص قیمت بانک جهانی به قیمت‌های ثابت (۲۰۱۰=۱۰۰)

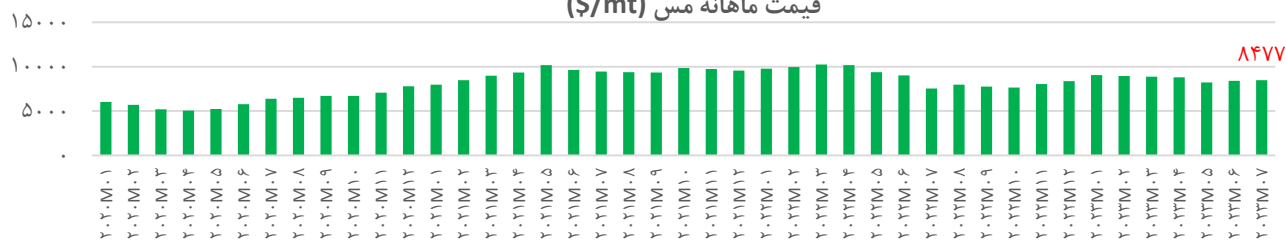
پیش بینی			عملکرد	شاخص قیمت فلزات و معادن
رشد	متوسط قیمت ۲۰۲۴	متوسط قیمت ۲۰۲۳	متوسط قیمت ماه July ۲۰۲۳	
- ۳,۴	۱۰۱,۸	۱۰۵,۳	۱۰۱,۶	شاخص قیمت فلزات و معادن
- ۳,۲	۱۰۷,۹	۱۱۱,۵	۱۰۷,۰	شاخص قیمت فلزات اساسی
- ۷,۲	۱۳۴	۱۴۴,۳	۱۴۸,۶	شاخص قیمت فلزات گران بها
+ ۰,۱	۱۱۳,۳	۱۱۳,۲	۱۰۰,۸	شاخص قیمت انرژی

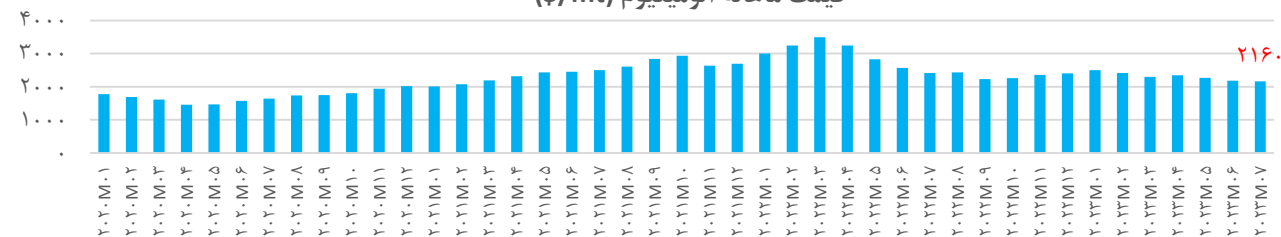
مرور بازارهای جهانی قیمت ماهانه سنگ آهن (\$/dmt)

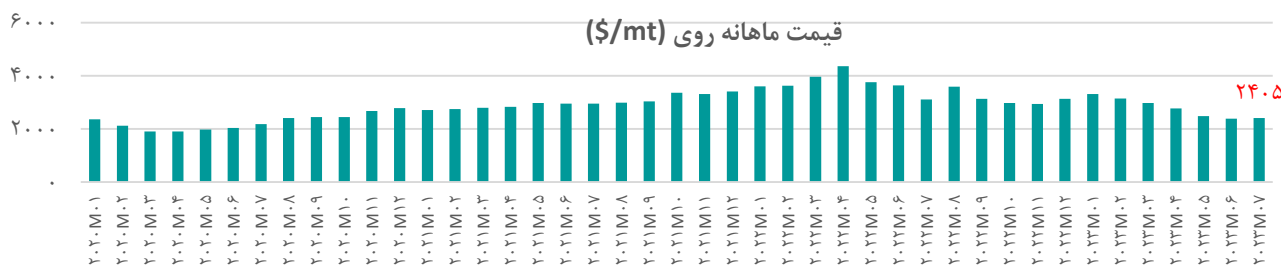
قیمت ماهانه مس (\$/mt)

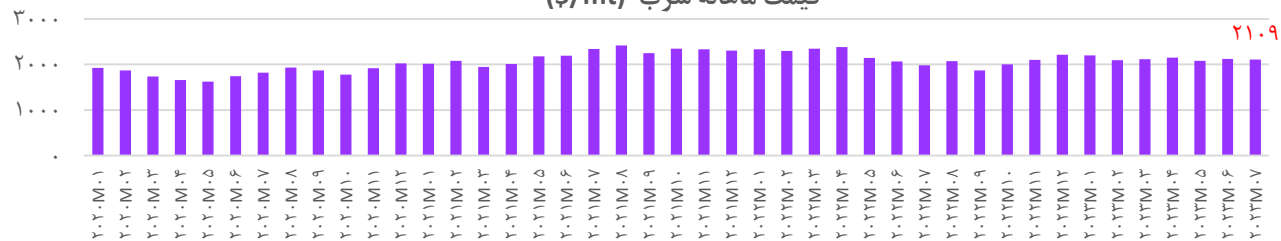
قیمت ماهانه آلومینیوم (\$/mt)

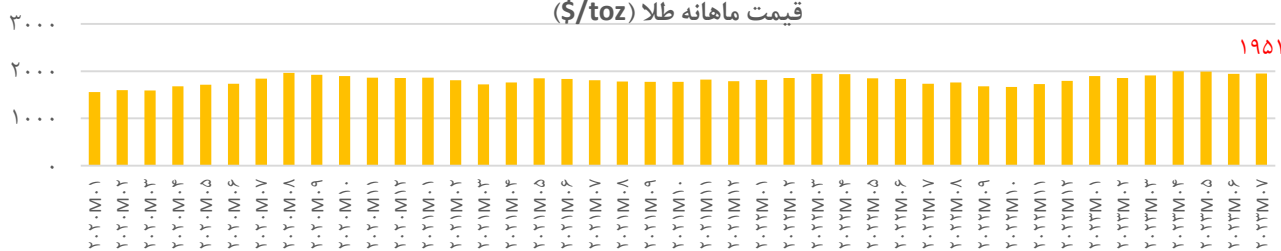
قیمت ماهانه روی (\$/mt)

قیمت ماهانه سرب (\$/mt)

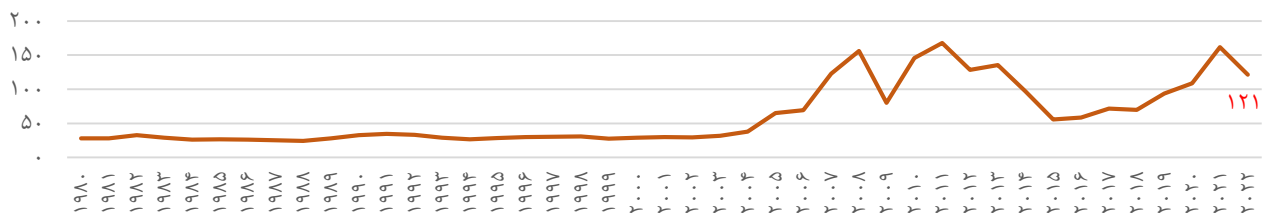

قیمت ماهانه طلا (\$/toz)

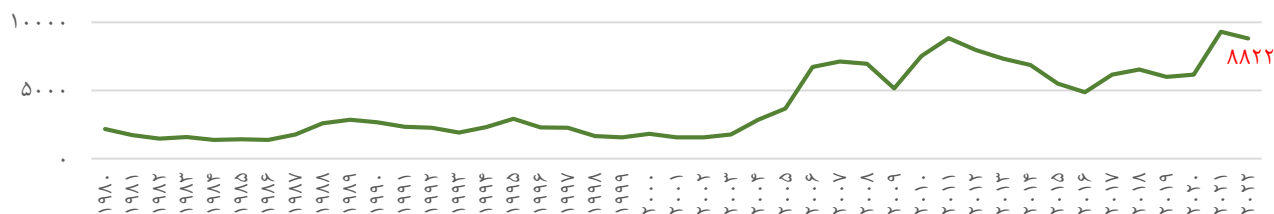

مرور بازارهای جهانی

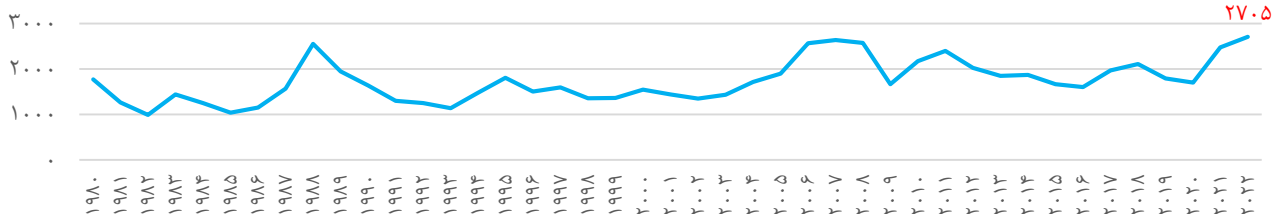
سری زمانی سالانه قیمت سنگ آهن (\$/dmt)

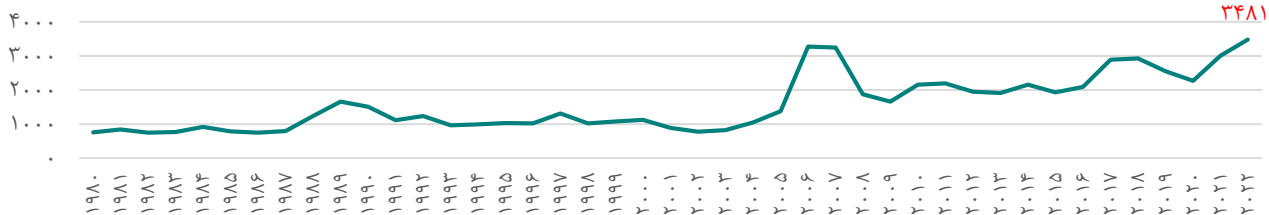
سری زمانی سالانه قیمت مس (\$/mt)

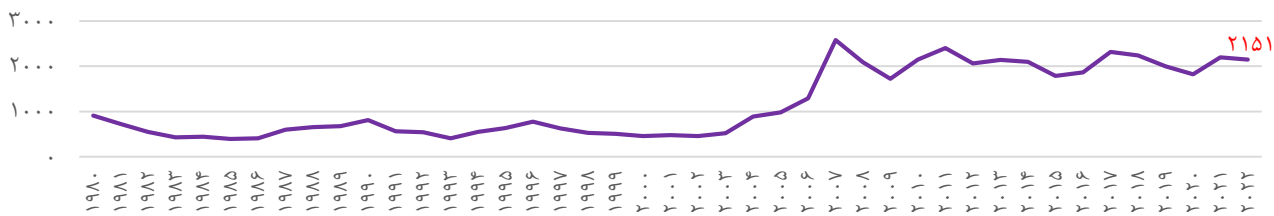
سری زمانی سالانه قیمت آلومینیوم (\$/mt)

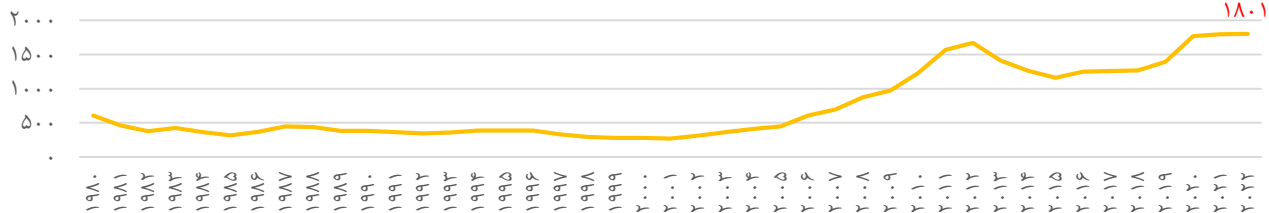
سری زمانی سالانه قیمت روی (\$/mt)

سری زمانی سالانه قیمت سرب (\$/mt)

سری زمانی سالانه قیمت طلا (\$/toz)

علی‌رغم وجود نشانه‌هایی از خروج تدریجی اقتصاد ایران از رکود (رشد اقتصادی مثبت از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱)، در سه ماهه نخست سال جاری شواهدی از ناپایداری رونق اقتصادی بروز کرده است. به نحوی که کسب و کار بنگاه‌های اقتصادی همچنان در معرض تهدید و ریسک‌های مختلفی قرار دارد. برخی از این تهدیدها در خصوص بخش معدن و صنایع معدنی در ادامه مرور می‌شوند. با این حال، در بخش مذکور کماکان فرصت‌هایی وجود دارد که استفاده از آن‌ها امکان تسریع رشد بنگاه‌ها را فراهم می‌کند.

• ریسک‌ها و تهدیدهای مهم

بی‌ثباتی اقتصاد کلان؛ اگر در ماه‌ها اخیر چه نرخ رشد نقدینگی کاهش یافته است و نرخ تورم نسبت به رکوردهای ثبت شده در سال گذشته با کاهش نسبی مواجه شده است و نرخ ارز نیز در مقایسه با روند پرنوسان سال گذشته به طور نسبی از ثبات برخوردار بوده است ولی کماکان بی‌ثباتی قیمت‌ها و ناطمینانی از متغیرهای کلان اقتصادی، یک چالش عمومی برای فعالیتهای مختلف اقتصادی از جمله شرکت‌های فعال در بخش معادن و صنایع معدنی است.

چالش واردات ماشین‌آلات معدنی؛ علی‌رغم نیاز بالای بخش معادن به نوسازی ماشین‌آلات سنگین معدنی و عدم توانایی ظرفیت داخلی برای پاسخگویی به بخش عمده‌ای از این نیازها، هنوز سازوکاری برای هم‌افزایی و تجمیع تقاضای شرکت‌های معدنی برای تأمین مالی یا واردات این ماشین‌آلات وجود ندارد و شرکت‌های مختلف فعال در این بخش به طور مجزا اقدام به واردات ماشین‌آلات و تجهیزات می‌نمایند. این مسئله، توان این بخش را برای نوسازی تجهیزات فرسوده کاهش داده است.

عدم توازن در زنجیره فولاد؛ عوامل مختلفی توازن در زنجیره فولاد در کشور را برهم زده‌اند. از جمله این عوامل می‌توان به مداخله در قیمت‌گذاری محصولات زنجیره، صدور بی‌رویه مجوزهای صنعتی و معدنی، عدم تحقق ظرفیتهای پیش‌بینی شده در طرح جامع فولاد و تغییر الگوی شارژ کوره‌های القایی و نظایر آن اشاره کرد.

قیمت‌گذاری دستوری؛ مداخله قیمتی دولت در بازار صرفاً در جهت تأمین نهاده ارزان برای حلقه‌های پایین‌تر زنجیره تنظیم شده و در نتیجه شرکت‌های معدنی به‌جای توسعه افقی، توسعه عمودی را در دستور کار خود قرار می‌دهند. از تبعات این امر می‌توان به ورود شرکت‌های معدنی بزرگ به سرمایه‌گذاری در پایین‌دست زنجیره در سال‌های اخیر و به دنبال آن نگرانی از کمبود خوراک در سال‌های آینده اشاره داشت.

ضعف فناوری؛ تجهیزات معدنی کشور اغلب با مشکل فرسودگی شدید، آلایندگی، تعمیر و نگهداری، تأمین قطعات، بازدهی پایین، مصرف انرژی بالا و نظایر آن مواجه هستند. این امر همراه با معدنکاری سنتی و خردمقیاس، موجب بهره‌وری بسیار پایین معدنکاری ایران (با وجود ذخایر معدنی با عیار بالا) در مقایسه با کشورهای معدنی جهان شده است.

قطعی برق؛ بحران انرژی در کشور که موجب قطع برق شرکت‌های صنعتی و معدنی در تابستان (به ویژه تیر و مرداد) و سهمیه‌بندی انرژی در ایام اوج مصرف برای صنایع انرژی‌بر می‌شود، در سال جاری نیز منجر به کاهش آمار تولید این فصل خواهد شد.

• فرصت‌ها و مزیت‌های مهم

توسعه حلقه‌های میانی زنجیره ارزش فعالیت‌های معدن‌کاری؛ به منظور تکمیل زنجیره ارزش مواد معدنی لازم است در کنار توسعه استخراج این مواد، فرآوری و پالایش مواد معدنی نیز توسعه یابد. انجام فرآیند فرآوری رکن اساسی برای افزایش ارزش‌افزوده مواد معدنی محسوب می‌شود.

بهبود زیرساخت‌های حمل و نقل ریلی؛ بهبود استانداردهای مرتبط با حمل و نقل ریلی که موجب افزایش سرعت انتقال و حجم بار می‌گردد، در کاهش هزینه فعالیت‌های معدنی و صنایع معدنی بسیار مؤثر است.

فراهم آوردن بسترهای مشارکت سرمایه‌گذاران خارجی؛ حضور شرکت‌های خارجی در کشور برای تأمین ماشین‌آلات و خدمات پس از فروش به عنوان عامل مؤثر برون‌بنگامی، حائز اهمیت است. این در حالی است که تعدد و عدم شفافیت قوانین مرتبط با سرمایه‌گذاری خارجی، حضور این نوع شرکت‌ها در کشور را محدود کرده است.

حمایت از کنسرسیونوم‌ها؛ حمایت از کنسرسیونوم بنگاه‌های حوزه معادن و صنایع معدنی می‌تواند هم‌افزایی ظرفیتهای و توانمندی‌های فنی، نیروی انسانی و سرمایه‌ای آن‌ها را به دنبال داشته باشد.

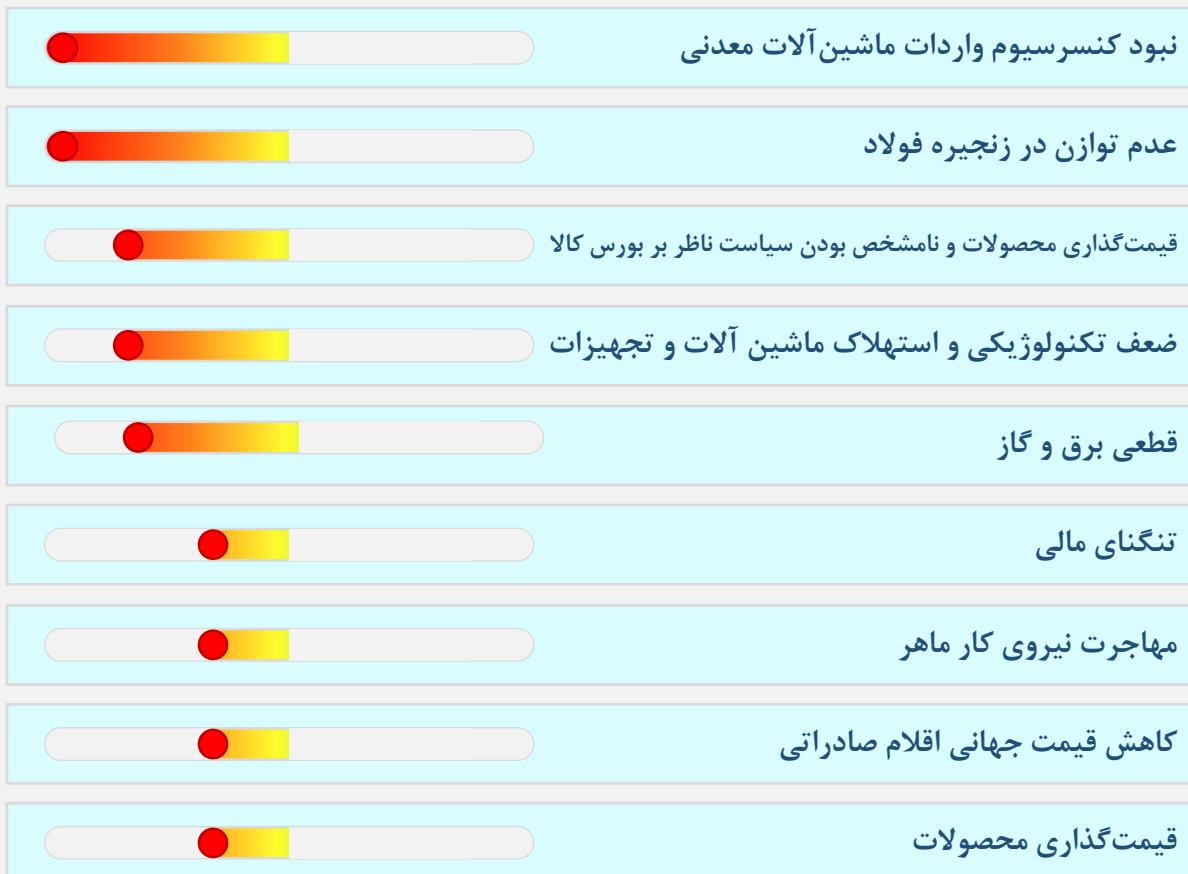

عوامل موثر بر کسب و کار بخش معادن و صنایع معدنی در سال ۱۴۰۲

فرصت‌ها و مزیت‌های مهم

ریسک‌ها و تهدیدهای مهم

منابع و مأخذ

- International Monetary Fund, World Economic Outlook, April ۲۰۲۲.
- World Bank Data, August ۲۰۲۲.
- Trade map Data, ۲۰۲۲.

- واحد مطالعات گروه مشاوران کیش.
- بانک مرکزی؛ حساب‌های ملی و گزیده آمارهای اقتصادی.
- مرکز آمار ایران؛ آمارهای مختلف.
- اتاق بازرگانی ایران؛ طرح شاخص مدیران خرید، خرداد ۱۴۰۲.
- اتاق بازرگانی ایران، پایش ملی محیط کسب و کار ایران از پاییز ۱۳۹۵ تا زمستان ۱۴۰۱.

معرفی اجمالی این محصول:

کارشناسان KCG، بر اساس آخرین آمارها و شاخص‌های معتبر داخلی و بین‌المللی به صورت ماهانه آخرین وضعیت شاخص‌های کلان، شاخص‌های بخشی، آمارهای بین‌المللی و وضعیت بازار محصولات اصلی را به همراه تحلیل عوامل موثر بازار تهیه و ارائه می‌کنند.

مزایا برای مشتریان:

- اطلاع از آخرین وضعیت متغیرهای اقتصادی داخلی و خارجی
- اطلاع از آخرین پیش‌بینی‌ها از قیمت محصولات اصلی
- اطلاع از فرصت‌ها، تهدیدها و ریسک‌های پیش‌روی صنعت

مشتریان این محصول:

- مدیران عامل بنگاه‌های بزرگ
- تحلیل‌گران
- سرمایه‌گذاران
- برنامه‌ریزان و مدیران ریسک شرکت‌ها
- شرکت‌های تأمین سرمایه و مشاوران مالی

گروه مشاوران کیش

شریک راهبردی رهبران صنعت کشور و بنگاه‌های بزرگ پیشرو

معرفی گروه مشاوران کیش

شرکت «گروه مشاوران اندیشه‌ورز مشکات کیش» یک شرکت خصوصی است که مأموریت آن، ارائه انواع خدمات مشاوره‌ای و تخصصی به شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی در زمینه‌های سرمایه‌گذاری، توسعه کسب و کار، توسعه بازار، فناوری مالی، مدیریت زنجیره تأمین، تحلیل، پژوهش‌های کاربردی و آموزش‌های تخصصی است.

نشانی دفتر مرکزی: جزیره کیش، خیابان رودکی، ساختمان اداری دیپلمات، طبقه سوم، واحد ۳۱۵
تلفن: ۰۷۶ ۴۴۴۶۱۰۰۷

KCG
Kish Consultants Group

www.kishgroup.net